

"היו היה פעם" אלו שלושת מילות הקסם אותן מכיר כל אדם חילוני או (להבדיל) גוי, צעיר או מבוגר. סיפורי-עם רבים סופרו במהלך מאות ואלפי השנים האחרונות, עוברים מפה לאוזן, מאם לילד, ממש תורה שבעל-פה משל עצמה.

סיפורים אלו טומנים בתוכם מסרים רבים שעשרות דורות של הורים חינוכו את ילדיהם בעזרתם. הורים סיפרו לילדיהם את כיפה אדומה כדי שיוזהרו מזרים, דיברו איתם על סינדרלה כדי שיהיו טובי לב ודמיינו יחד איתם יחד על היפה והחיה כדי שידעו שלפעמים גם אם האחר נראה קצת שונה ומאיים, בפנים יכול להסתתר אדם טוב.

לאורך כל הדורות הללו סיפורי העם הגויים כמעט ולא חדרו אל תוך עולם הרוח ההגותי של בתי המדרשות היהודיים. אומנם מעטי מעטים כן חדרו, כך למשל גוירו רבים ממשלי איזיפוס, וחלקם מאוזכרים בגמרות ובמדרשים¹. ובכל זאת, רוב הסיפורים נשארו הרחק-הרחק מהחינוך היהודי המסורתי. שני גלים גרמו לכך שסיפורים אלו הפכו ליותר ויותר פופולאריים גם בקרב הציבור היהודי. הגל הראשון היה בזמן ר' נחמן מברסלב. מלבד ספרו "סיפורי מעשיות" שם ר' נחמן כותב "אגדות עם יהודיות" ר' נחמן גם אומר שם בהקדמה שבתוך סיפורי העם של הגויים טמון הרבה טוב, אומנם מכולן ונסתר, אבל הרבה טוב.

1 כמו למשל הצב והארנב, השועל והכרם, או השועל והעורב (האריה והחסידה).

גל נוסף קרה בעקבות האמנציפציה וחדירת תרבויות חיצוניות אל היהדות בעקבות גלי החילון והפתיחות שהתרחשו ברחבי העולם. כך נחשפו היהודים למעשיות האחים גרים, שארל פרו (סיפורי אמא אווזה), שייקספיר ועוד. אך למרות שרבים מהיהודים כן הלכו והכירו את סיפורי המעשיות הללו, הציבור היהודי השמרן נותר אל מקומו, הרחק-הרחק מן הסיפורים הללו. ויש סיבה טובה לכך, על אף שישנם מסרים רבים וטובים המוטמעים בסיפורים אלו (שכל יהודי יר"ש יסכים איתם) נמצאים גם מסרים רבים שאינם תואמים את דרך החינוך היהודית.

על כן, בחוברת זו ניסיתי לגייר שמונה סיפורים, חלקם מוכרים יותר חלקם פחות, מאגדות העם הקלאסיות². המטרה של גיור זה היא לאפשר גם לציבור הדתי-השמרני להנות מהמסרים הטובים הרבים הנחבאים בסיפורים אלו ובו בעת לא לאפשר למסרים שגויים לחדור לקודש פנימה. הסיפורים חלקם יותר רציניים וחלקם יותר מתובלים בהומור, מקווים לפצות על סגנונות הכתיבה השונים של סיפורי העם המקוריים. בסוף כל סיפור הוסף קטע "עיוני" קטן שדן על המסרים החיוביים והשליליים בסיפור המקורי.

מקווה שתהנו.

ש.מ.א

(להערות והארות abargel358@gmail.com)

תוכן עניינים

2.....	הקדמה
4.....	תוכן עניינים
6.....	הצרצר והנמל
9.....	העמקה
13.....	הברווזון המכוער
18.....	העמקה
22.....	כיפה אדומה
28.....	העמקה
31.....	ניקמתו של הינדיק
33.....	העמקה
37.....	הנסיכה והאפון
40.....	העמקה
43.....	עמי ותמי
50.....	העמקה
53.....	הבייניש שצעק ביקורת
56.....	העמקה

היצר צר והנמלה:

הגרסה הביינישית

בחורשה ירוקה-ירוקה, מעבר ליער הירוק ומאחורי צוק התקווה⁴ גרה מושבת נמלים⁵ צדיקה ויראת שמים. כל בוקר הנמלים השכימו קום וגמרו תפילה עם וותיקין. לאחר מכן הן למדו פרק יומי, סעדו גרגר חיטה של שחרית ואצו רצו לעבודה. הנמלים עבדו קשה מאוד, מהנץ החמה, עד תיקון חצות וקריאת שמע שעל המיטה בשעות הקטנות של הלילה, מנצלות כל רגע פנוי לעבודה, לימוד או דיבוק חברים⁶.

בוקר אחד, נמל צעיר בשם יוני⁷ פנה לשדה הקרוב⁸ מיד לאחר גרגר חיטה של שחרית (ולימוד יומי ב"מהות האיסוף"⁹). בדרכו אל השדה הנטוש פגש יוני (הנמל¹⁰) את ברוך (הצרצר) רוקד ומזמר לו, נע בין העלים הירוקים עם הכינור הקטן שלו ושר. שיערו הירקרק-חרוץ הזדקק בפראיות לכל עבר ויוני ראה שאין כיפה לראשו. כוס מרוקנת עם ריח נודף של משקה חריף כלשהוא שכבה שפוכה

3 ברור שהצרצר לא ידבר עם "נמלה" זה לא צנוע.

4 לא ההוא המזכר, השני, הקטן יותר, זה עם האבנים הסגולות והצמחים הטורפים.

5 ואל תשאלו אותי איזה סוג נמלים. הן היו קטנות ובצבע חום-אדמדם זה כל מה שאני יודע.

6 יעני, ערימת נמלים.

7 תודו שאם היה לכם נמל מחמד הייתם קוראים לו "יוני".

8 שדה הפקר כמובן, אנחנו מדברים פה על נמלות יר"ש שנמנעות אפילו מספק אבק גזל.

9 ספר חקירות בדיני איסוף הקציר, כרגע יוני עסק בסוגיה מיוחדת, האם יש מצווה

לנמלים לאסוף תבואה או שזה בגדר הטבע שלהם ואין להם בחירה בכך ולכן זה לא

מצווה אלא הכרח טבעי. סוגייה קשה, ראשוני הנמלים כבר דשו בה לא מעט, אתם

באמת לא רוצים להיכנס לזה, תאמינו לי.

10 יש עשר דבשות "קפיצה" - סליחה...טעות בסיפור.

לא רחוק מרגליו ובדלי סיגריות חגו סביבו כמעריצים. "לאן אתה הולך?" שאל ברוך בקולו הרעשני את יוני, פוסק מנגינתו העליוה. "לעבודה" השיב יונה, מקהה את שיניו¹¹. "לעבודה?" שאל ברוך בעיניים מעט מזוגזגות ופרץ בשחוק עז "למה שתלך לעבודה? למה שלא תישאר איתי ותשמח קצת?" קינטר ברוך. יוני הניד במחושיו לשלילה "ברוך, אין לי זמן לרקוד עכשיו, יש לי משימות רבות לבצע, עליי לאגור מזון רב לקן לפני שיגיע החורף ולו היה לי זמן פנוי הייתי עוסק בו בתורה ובמצוות ולא בהבלי שווא". ברוך גיחך בבזז "תסתכל סביב, העלים ירוקים, השמש מחייכת, העולם מלא כל טוב ושפע רב, תפסיק להיות מסכן ואומלל ותתחיל להנות". יוני גלגל עיניים והמשיך ללכת במהירות, מבין שבגלל ההתעכבות הזו כל הלזו שלו התאחר והוא כנראה יאלץ ללמוד את הדף היומי אחרי ערבית ולא לפניה, עם החבורה שלומדת אותו מהר ולא עם הזו האיטית יותר¹² שאותה הוא מחבב. ברוך לעומתו משך בכתפיו ושב לצרצר בכל עוז ולשמוח ככל יכולתו.

החודשים חלפו להם, השמש הקיצית הלכה והתרחקה, הסתיו גם הוא חלף עבר לוי¹³, שמיכת שלג רכה דקה כיסתה את פני הארץ כמחממת אותה בעת שינת חורף. הצרצר הלך לאיטו, כינורו בידו, מחבק את עצמו חזק-חזק כביכול מנסה להגן על גופו מפני רוח החורף העזה. לרגע הוא תהה מדוע הוא בחוץ ולא ספון עמוק בתוך המערה החמימה שלו אך קרקור אימתני שנשמע מכיוון הבטן שלו¹⁴ הזכיר לו אחר מה הוא תר. הצרצר הביט לכל עבר, רואה עצים מכוונסים

11 אם לנמלים יש שיניים...

12 שלומדת בקצב של עבודת נמלים. זה היה נשמע יותר מצחיק בראש שלי...

13 הניצים לא נראו בארץ כי הסתיו בדיוק חלף עבר לו, מה שמוביל אותנו לשיא החורף כך שכל העלים נשרו ונעלמו. מסתבר שהכוונה בשיר השירים ל"הסתיו חלף עבר לו" היא ל"חורף", כלומר, הסתיו נקרא חורף בזמן התנ"ך. מה הסיכוי.

14 ולא, זו לא הייתה צפרדע.

במערומיהם ואין עליהם ולו עלה אחד, אפילו לא עלה צהוב או חום, דבר לא נותר. הצרצר המשיך ללכת, עובר בין העצים הריקים, סובב את הגזעים השחומים והשדופים, הוא ניסה להכניס אל פיו קליפת עץ אחת וללעוס אותה אך היא הייתה מרה ורקובה אז הוא ירק אותה מיד בגועל. דמעות של קרח התייבשו על לחייו הירוקות והצרצר החליט בלית ברירה ללכת אל יוני הנמל.

באותה שעה יוני הנמל שהה בביתו במחילה, הוא ישב על כורסא רכה וחמימה שותה כוס תה שורשים חם, נהנה מאח בוהקת ונשנש עלה טרי שזה עתה הוא הוציא מהמקרר¹⁵. לידו על שולחן העץ, הונח "קצות העלים" פתוח באמצע הסוגייה שהוא היה עסוק בה. הוא בדיוק הניח אותו לרגע על מנת לחכוך בראשו את הצדדים השונים במחלוקת, כלשפתע נקישות רועדות נשמעו על הדלת.

הנמל קם לאיטו מהספה, מופתע מהנקישות הלא צפויות בשלב כה מתקדם של החורף. "המתן רגע" קרא הנמל, מתכסה בחלוק חמים ונעים. הוא עטה את שש נעלי הבית שלו¹⁶ והלך אל עבר דלת הבית שהייתה עשויה מקליפת עץ חדשה.

יוני הנמל פתח בעדינות את הדלת, מציץ בחריץ שנוצר ובוהה מופתע בברוך הצרצר רועד מעברה השני של הדלת. "ברוך, מה אתה עושה פה?" שאל הנמל והכניס את ברוך אל תוך ביתו החמים.

ברוך השפיל את מבטו "אני רעב וקר לי" אמר ברוך, משפיל את מבטו מעיניו הנוקבות של יוני¹⁷.

15 הוא כמובן טרח לבדוק לפני שהעלה נקי מחרקים (כלומר, הוא ירד מהעלה ורק אז אכל אותה).

16 במצב כזה נעילת נעלי בית חוסכת כל כך הרבה זמן, תארו לעצמכם מה זה לקשור עכשיו כל בוקר שש נעליים?.

17 ויש לו חמש עיניים, מינימום, ככה שזה די מסובך להתחמק מהן. במחשבה נוספת, חמש עיניים זה גם די קריפי.

יוני הנהן, הוא הלך אל עבר המזווה, חוזר עם שני עלים ירוקים-טריים, כוס תה-שורשים חמה וסוודר וצעיף חמים¹⁸. ברוך הצטנף בסוודר ובצעיף, מתיישב בכורסה הסמוכה לכורסתו של יוני הנמל.

יוני התיישב לידו והניח את האוכל והשתייה בשולחן ביניהם. "אני לא יודע איך להודות לך יוני" אמר ברוך, יוני הניע את ראשו בשלילה "אין צורך, רק תבטיח לי דבר אחד" ברוך הרים אליו את מבטו, מוכן לקיים כל הבטחה שהיא, העיקר להישאר בבית חם ועם אוכל ולא להיות זרוק רעב בכפור שבחוץ. "פעם הבאה, תתכונן לחורף. תזכור שאומנם בקיץ חם ונעים והשמש מפתה אותנו להנות ולרקוד לצלילה אך עלינו להתכונן לחורף על מנת לשרוד" אמר יוני הנמל. ברוך הנהן "מבטיח".

"רוצה להצטרף אליי ללימוד הקצות?" שאל יוני ושלף כיפה מהכיס¹⁹ האחורי, ברוך הנהן.

וכך, עטופים בחום, במאכל ובאורה המרקד של האח ישבו הצרצר והנמל ולמדו מתלמידי הנמלים הגדולים ביותר²⁰ עד בוא הקיץ.

הסוף!

העמקה

במשל המקורי של איזיפוס המסר כתוב כמעט בפירוש בסוף הסיפור, שעל האדם להתאמץ ולדעת לתכנן גם לטווח ארוך ולא לשקוע רק בתענוגות של ה"כאן והעכשיו" כי בסוף ברגעי משבר, הוא יגלה שהוא נותר ללא דבר. במקורות חז"ל ישנן מימרות שמזכירות משל זה כמו "מי שטרח בערב שבת - יאכל בשבת". חז"ל משתמשים במשל הזה כדי ללמד אותנו את החשיבות של

זה בהחלט יתרון בשש רגליים...או ידיים? 18

אומנם לנמלים אין כיסים, אבל בחלוק שלו היה כיסים. 19

יעני נמלים מעופפות. 20

קיום מצוות ולהתקרב לקב"ה בעולם הזה, כיוון שבסופו של דבר כולנו נחלוף מן העולם ונגיע לעולם הבא, ורק מי שיהיה מוכן אליו ויעמול בזה העולם יזכה במיטיב מנעמיו. לעומת זאת, אדם שיהיה שקוע כל חייו בהבלי העולם הזה, ימצא את עצמו בחורף, קרי, בעולם הבא, ללא דבר ח"ו.

זה מרתק שבגרסה של דיסני לסיפור לא נמלה פשוטה לועגת לצרצר אלא מלכת הנמלים בעצמה. ואז כשהחורף מגיע וכל הנמלים חוגגות בקן הצרצר מתחנן למלכה שתסכים לו להיות איתם. המלכה מוכנה לכך בתנאי שהוא ינגן בחגיגה, ובמילותיה "עליך לעבוד כדי להרוויח" וככה היא מנסה לחנך אותו גם על העבר, שבשביל להשיג צריך להתאמץ. בסוף הצרצר מסיים את הערב מדושן עונג ואהוד מאוד בקרב חברת הנמלים²¹.

מצד אחד, בסיפור של דיסני יש משהו חיובי יותר, ההבנה שיש מקום גם לחגיגה, הנמלה לא רק עובדת קשה כל החיים, יש גם זמן בו היא חוגגת, בו טוב לה. היא לא רק עובדת כדי לחיות וחיה כדי לעבוד, היא גם שמחה, חיה, מתרגשת, אבל לא עכשיו, לא ב"כאן ועכשיו" אלא בעתיד.

ומאיך בסיפור של דיסני, מי לא ירצה להיות צרצר? הרי רוב הסיכויים שבחורף הבא הוא יגיע לאותו הסכם עם המלכה, הוא ינגן ולא יעבוד כל השנה. הצרצר כל הזמן מנסה לחפש קיצורי דרך, טריקים. אבל בחיים האמיתיים האדם נדרש לעבוד, הוא נדרש באמת להתאמץ, לפעמים ישנם קיצורי דרך, אך לרוב, קיצורי דרך יותר מזיקים מאשר מועילים.

דיסני בעצם אומרים "אם אתה אהוד ונערץ אתה לא צריך לעבוד", האדם המכובד והאהוב יכול לחיות על זרי הדפנה, בעוד שאר הנמלים, האנשים הפשוטים, עובדים קשה כל הקיץ כדי שאותו אדם יוכל לאכול מהאוכל שלהם ולנגן להם להנאתו. ולכן שיר הנושא של הסרט שהצרצר שר אותו שוב ושוב

השיר שמלווה את הצרצר לאורך כל הסרט הוא "העולם חייב לי פרנסה".

הוא "העולם חייב לי פרנסה" - מגיע לי. הסרט הזה של דיסני מעיד על המגמה של שלטון הסלבריטאים שחורזו רבים מהשקפת עולמם, זה לא משנה אם אתה עשיר או חרוץ, השאלה היא כמה אתה נערץ. לא מפתיע שהסרט הזה לא נצרב בתודעה של המון העם אלא דווקא הסיפור המקורי נשאר, כי איתנו בני האדם יותר מזדהים, העולם דורש מאיתנו לעבוד, להתאמץ, לעמול על מנת להרוויח. לא מספיק להיות מפורסם ונערץ, העולם לא חייב לך שום דבר, ורק מה שהאדם יעמול עליו קשה ויקנה אותו במיטב מאמציו יישאר איתו, יישאר שלו. ולכן אמרו חז"ל שרק מי שטרח בערב שבת יזכה לאכול בשבת. וכמאמר שלמה המלך "לך אל נמלה עצל, ראה דרכיה וחכם".

הברווזון המכוער

הגרסה הביינישית

אמא ברווזה עדיין לא היו ילדים כי אף אחת מהביצים שלה עדיין לא בקעה. עונות רבות היא התפללה, געגעה תהילים ושפכה את דמעותיה באגם הצלול על מנת לזכות גם היא למלא את שליחותה בעולם ולהמשיך את מינו עתיר הזכויות של הברווזים. היא חיכתה בסבלנות יום ולילה, בביטחון רב בריבוננו של עולם.

יום אחד, כשדגרה על הביצים וקראה תהילים, אמא ברווזה הרגישה שמהוה זו מתחתיה.

“סדק!! סדק!! סדק!! סדק!!” היא צעקה מאושר וקראה ק”ש כדי להקדיש את התרגשותה לבורא. אמא ברווזה התבוננה כיצד הביצים בוקעות אחת אחת. היא כל כך התרגשה להוביל את ילדיה לבריכה וללמד אותם את כל הדרכים להיות ברווזים יר”ש, בעלי מידות טובות, המשמשים ככלי קודש ביד בוראם.

לרוע מזלה של אמא ברווזה, ביצה אחת עדיין לא בקעה. הביצה הזו הייתה גדולה וחומה יותר משאר הביצים. הברווזים הקטנים שלה חיכו בקוצר רוח עוד שני ימים ולילות.

“אני רוצה ללכת לבריכה, אמא, ללמוד כיצד למלא את ייעודי בעולם” ברווז אחד אמר כשסבלנותו פקעה לבסוף.

“בואי נלך! בואי נלך!” אמרו שני הברווזים הנוספים בהתרגשות, מצטרפים לתחנוני הראשון.

אבל אמא ברווזה ציוותה עליהם לחכות, כי היא הבטיחה לעצמה שתאהב את כל ילדיה באותה המידה וביצה אחת עדיין לא בקעה. והברווזים שהקפידו לקיים

קלה כחמורה שמחו שבאה לידם מצוות כיבוד הורים וגם הזדמנות לעבוד על מידת הסבלנות שלהם וכך הם נשארו לידה בשקט ובסבלנות.

עם שחר היום השלישי להמתנה, הביצה החומה הגדולה החלה לרטוט. רעדה ורעדה וכל הברווזים התבוננו במתח.

ואז פתאום סדקים החלו להופיע בביצה!

מתוך הביצה החומה הגדולה צץ ראש גדול ומוזר למראה של ציפור שלא נראה כמו ברווז. מקור הברווז הזה היה ארוך מדי, נוצותיו היו כהות, ופניו היו מכוערים!

עם זאת, אמא ברווזה הבטיחה לעצמה שכמו שאלוקים אוהב את כל בניו באותה המידה, גם את המכוערים שבהם, כך גם היא תאהב את כל ילדיה באותה המידה.

אמא ברווזה הובילה את ילדיה לבריכה הסמוכה והחלה ללמד כל ברווזון כיצד להיות ברווז חסיד וצדיק ראוי.

היא לימדה אותם כיצד להתפלל והסבירה להם שהתפילה של ברווזים היא "געגע".

"למה בני אדם יכולים לומר מילים רבות ושונות בתפילה שלהם ואנו אומרים רק געגע?" שאל אחד הברווזונים.

אמא ברווזה חייכה בנעימות "געגע זה מלשון געגע, התפילה שלנו מלאה געגע לריבונו של עולם, געגע ולא יותר. בני אדם לפעמים מבקשים בקשות, לפעמים מטיחים ביקורת, אנחנו רק מתגעגעים, כל הזמן, ולכן אנו מגעגעים" הסבירה האם.

הברווזונים שהתרגשו מההסבר של אמא ברווזה החלו בכל כוחם לנסות לגעגע ולשטוח את תפילתם לפני בוראם. אמא ברווזה עברה אחד אחד ולימדה אותם איך לגעגע עד שכל ברווזון גיעגע "גע-גע" בתורו.

”לְגַעְגַּע!! לְגַעְגַּע!! לְגַעְגַּע!! לְגַעְגַּע!!” דירבנה אותם אמא ברווזה.

אך הברווזון המכוער השמיע קול משונה שלא נשמע קרוב לגעגוע של הברווזונים האחרים. בעוד כל הגעגועים של הברווזים האחרים היו ישרים ולא מפותלים, הגעגוע של הברווזון המכוער היה מלא בסלסולים, בעליות וירידות, אום-כולתום ממש.

כל הברווזים הלבנים בברכה בהו לרגע בברווזון המכוער ומיד החלו לצחוק “פרענק” הם געגעו “פרענק”. אמא ברווזה העבירה בעצב את הברווזונים הקטנים שלה לחלק אחר בברכה, שם אף אחד לא יצחק על הברווזונים שלה²². אך הברווזים האחרים המשיכו לצחק וללעוג לברווזון השחום והמכוער. שתי ברווזים סמוכים שחו במקום וניקרו את נוצותיו החומות של הברווזון המכוער.

“הוא לא נראה אשכנזי כמונו!” התבדח הראשון, “זה נראה כאילו אלוקים שכח אותו בתנור והוא נשרף” לגלג השני. הברווזון המכוער כינס את ראשו תחת כנפיו בבושה.

אמא ברווזה התביישה מאוד מהברווזון המכוער שלה ולכן היא ביקשה ממנו להישאר בפינת הברכה ולהתבודד עם קונו בזמן שהאחרים התאמנו בשחייה, צלילה והתזה.

ערב אחד, כשכל הברווזים בברכה הלכו לישון (אחרי תיקון חצות, ק”ש, ויודי כמובן) הברווזון המכוער החליט שהגיע הזמן שהוא יעזוב. הוא ידע שהוא גורם לאימו מצוקה ונוכחותו לא מכבדת אותה, והוא לא רוצה לחיות במקום בו הוא חש לא רצוי כדי לא להיכשל במידות הכעס והשנאה החמורות ולכן הברווזון המכוער הקטן החליט לברוח. הוא הלך הרחק מהברכה בה נולד, משתכשך בין צמחי ביצות קטנים, קני נחל גדולים וערימות זבל כיוון שהוא סבר שכמו שגלגולי שלג מכפרים עוונות, אולי כך גם שחייה בבוץ.

למחרת בבוקר הוא התקרב לבריכה חדשה שהתמלאה במשפחה של אווזים על מנת לטבול לפני התפילה. האווזים האלה שחו בשמחה, רוקדים לפני העמידה מול בוראם. הברווזון המכוער שחיפש מניין התקרב לאחד האווזים שנראו קצת גדולים ומבוגרים ממנו. "שלום לך!" אמר הברווזון המכוער "אתם כבר אחרי תפילה?" הוא שאל. משפחת האווזים החדשה הביטה בברווזון המכוער, "מי אתה?" שאלה אמא אווזה. "מה אתה?" שאל אבא אווז "אתה בכלל יכול להצטרף למניין? אתה בכלל אשכנזי?" שאל אחד הבנים. הברווזון בהה במשפחת האווזים וכולם החלו לצחוק למראה הברווזון המכוער, "למרות שאתה די מוזר למראה ונשמע כמו פרענק אתה יכול להישאר איתנו! אתה מוזמן להצטרף למשפחה שלנו וכך יהיה לך כל הזמן תפילות במניין ואוכל של כושרות" הכריז האב. הברווזון המכוער היה מאושר מאוד, הוא הקפיד לאכול רק כושרות והוא שמח שהוא יכול להמשיך לשמור על החומרא הזו. ועל אף שהייתה להם דרך הגייה שונה למילות התפילה עד שהוא התקשה להבין אותם, הוא שמח להישאר בחברה צדיקה ומכניסת אורחים כמותם.

האווזים היו מאוד אדיבים אליו למרות שמדי פעם הם צחקו על המראה שלו ואמרו שהוא מזכיר פרענקים. ימים רבים חלפו להם והברווזון המכוער חי לו באושר עם האווזים. הוא אהב לשחק עם האווזים הקטנים, להתפלל איתם שלוש תפילות ולדון בסוגיית געגוע בשבת (משום חשש תיקון כלי שיר), האם והאב התייחסו אליו כמו לבנים האחרים שלהם ובירכו גם אותו בערב שבת את ברכת הבנים, הכל היה מושלם.

עד שיום אחד צייד וכלבו התקרבו לבריכה. הצייד החל לירות לעבר האווזים והכלב רדף אחריהם, הברווזון המכוער לא יכול היה לעשות דבר מלבד לשבת בשקט והתפלל בלחש לריבונו של עולם שישגיח עליו ויציל אותו מכל הצרות המתרגשות לבוא עליו. כשהכלב התקרב לעברו, הוא רחרח את הברווזון בכלבול ושאל "מה אתה? אתה בכלל אשכנזי? אתה מאוד מכוער!" והמשיך לרוץ בתקווה לתפוס אווז אמיתי. הברווזון המכוער שמח שהוא ניצל וגעגע מזמור לתודה, אך מעט לאחר מכן הוא התמלא בעצב, הוא נעלב מהכלב ומידת העצבות

והכעס עלו בו (מה שהעציב אותו יותר שהוא נכשל בתיקון המידות שלו). לפתע הוא הרגיש רטט משונה בכנפיים, הברווזון המכוער ניסה לעוף אך לא היה לו מספיק כוחות, במקום זאת הוא תפס מחסה בין קני סוף למשך הלילה. בבוקר הברווזון המכוער התעורר לקולות של שני בני אדם, הוא קרא ק"ש בבהלה, מקווה שהוא לא יאחר פספס את הזמן. "מה זה?" שאלה האישה זקנה. "ברווז, אולי? למרות שהוא לא נראה אשכנזי כל כך" ענה בעלה. "ברווז זה בדיוק מה שאנחנו צריכים!" קראה האישה. הגבר והאישה לקחו את הברווז איתם לבית והם וקיוו שהוא יטיל להם ביצים, הם חיכו וחיכו... וחיכו. אבל שום דבר לא קרה. הברווזון המכוער מעולם לא הטיל ביצים והוא התפלא שהם לא הבינו את זה מכך שהוא השתדל להניח תפילין כל בוקר, גם רש"י וגם רבנו תם, עם זאת, הוא גדל והיה קשה יותר לטפל בו. למרות שהחקלאי ואשתו חיבבו את הברווזון המכוער, לא היה להם יותר מקום בביתם. וכך, הם הוציאו אותו החוצה. "לך מצא לעצמך משפחה שתאהב אותך!" צעק האיכר בעצב כשסגר את הדלת באותו ערב סגרירי בו הם הוציאו אותו מהבית. הברווזון המכוער הלך רחוק מבית האיכר. זו הייתה תחילת תקופת האביב, מיד לאחר הפסח, כל הבריכות הקפואות נמסו והכפור התאדה מצמחי הביצה וקני הנהר.

בוקר אחד, לאחר וותיקין ושניים מקרא הברווזון המכוער שעדיין היה עצוב התקרר לבריכה צלולה לטבילת בוקר לפני הלימוד. מרחוק הוא ראה משפחה של הציפורים הכי יפות שהוא ראה בחייו - ברבורים שחורים.

כשישב ליד שפת הנהר, הוא אפילו לא העז לשאול את הציפורים האלה אם הוא יכול להצטרף אליהן, מכיוון שהוא ידע שאם הוא מכוער מכדי לחיות עם ברווזים, אווזים ובני אדם, הוא בוודאי מכוער מכדי לחיות עם ברבורים שחורים.

לפתע, ברבור אחד, בערך בגודלו, החליק בחן דרך המים אל המקום בו ישב הברווזון המכוער.

"הנוצות שלך הן הכי הנוצות הכי שחורות שראיתי בחיי. הן ממש נוצצות בשמש!" קרא הברבור לברווזון המכוער "אתה בטח ספרדי למהדרין, בד"ץ מרן הבית יוסף".

מבולבל, הברווזון המכוער התקרב למים והציץ בבואתו. להפתעתו הרבה, הוא לא היה ברווז מכוער, כי הוא בכלל לא היה ברווז אשכנזי! הוא היה ברבור ספרדי שחור יפהפה עם צוואר ארוך ואלגנטי.

הוא נכנס למים והצטרף למשפחתו החדשה.

יום אחד, כשהברבורים שחו, האיכר ואשתו טיילו עם ילדם. הברבור זיהה את האיש ואשתו.

הם התקרבו לקצה הבריכה והחלו להאכיל את הברבורים פירורי לחם.

החקלאי הביט ב'ברווזון המכוער' שמצא בעבר ואמר, "נראה שמצאת לעצמך משפחה. אתה הברבור הספרדי הכי יפה שראיתי וקולך משמיע את סלסולי התפילה הערבים ביותר."

שבוע לאחר מכן, על מנת לענג את השבת בברבורים ושליו ודגים השלימו ברבורי האגם את תפקידם בעולם כשהם עלו על בשמחה וששון על שלוחנותיהם של יהודי הכפר הקרוב.

הסוף!

העמקה

בסיפור המקורי הברבור נולד יחד עם שאר הברווזונים וכולם צוחקים עליו שהוא ברווזון מכוער, לאחר מסע ארוך הברווזון המכוער מגיע לאגם של ברבורים והם מתלהבים מיופיו והוא מבין שלמרות שפעם הוא נחשב ברווזון מכוער הוא בעצם לברבור צחור יפהפה.

סיפורו של הברווזון המכוער ידוע לכל, המסר הפשוט של הסיפור הינו הכלת האחר וקבלתו, להבין שגם אם מישוהו נראה שונה, גם אם הוא מתנהג שונה ממני, הוא פשוט אדם אחר. כל אחד שונה, כל אחד מגוון, כל אחד ייחודי, ולכן גם אם אדם אחר נראה קצת שונה ומוזר זה בסדר גמור, עלי ללמוד להכיל אותו ולקבל אותו.

אך לדעתי המסר העיקרי אינו היחס של שאר הברווזונים לברבור, אלא היחס של הברבור לעצמו, שאר הברווזים זלזלו בו וכך בסיפור המקורי גם שאר החיות שהוא פגש לאורך המסע, ולכן הוא חשב שהוא מכוער, הוא התייחס לעצמו כ"ברווזון המכוער", לכן הוא לא רצה להיפגש עם הברבורים, לכן הוא ברח מהברווזונים - כי הוא זלזל בעצמו.

נכון, על האדם לחפש את המקום שלו, ואם המקום שלו לא עם החברה בה הוא נמצא כעת עליו לחפש את המקום שלו. אבל מצד שני אסור לאדם לזלזל בעצמו ככה, אסור לו להתייחס לעצמו כמכוער, טיפש, אפס, גרוע. זה ממש אסור, זה ממש נורא,

לכן, המסר שעולה מהסיפור לדעתי הוא שעל האדם להבין שהוא לא טיפש, הוא לא מכוער, הוא פשוט שונה וזה בסדר. ויש כאן יותר מזה, הברווזון חשב שהוא מכוער בגלל הצבע של הנוצות שלו, אבל דווקא הן הפכו בסוף לנוצות ברבור יפיפיות. כלומר, לרוב, דווקא מה שנראה לנו "מכוער" בעצמינו אלו הן הנקודות שיכולות להיות הכי יפות והכי חזקות אצלנו אם רק ניתן להן את המקום הנכון שלהן, אם רק נפתח אותן, נאמין בהן, הן יהפכו לנוצות ברבור יפיפיות.

כולנו חושבים לפעמים שאנחנו ברווזונים מכוערים, שאנחנו לא טובים, לא מוצלחים, ולפעמים אפילו החברה חושבת כך ובמצבים יותר גרועים גם המשפחה חושבת עלינו שאנחנו לא מסוגלים. אבל לאדם אסור להתייאש, עליו לדעת שעמוק בפנים הוא ברבור יפיפה, יש לו נשמה אלוקית בוהקת, מדהימה,

נכון, היא עוד לא מצאה את המקום או את הדרך להופיע, אך היא מדהימה ביופייה יותר מכל ברבור צחור שקיים על פני האדמות.

ואם האדם יכיר בנוצות הברבור שלו, הוא לא יצטרך לברוח משום מקום, הוא ידע שהוא יפה, שיש לו כוח, שהוא משהו מיוחד, ואם השאר חושבים שהוא ברוזון מכוער הם אלה שמפסידים מפגש עם ברבור יפיפה, רק הם מפסידים מפגש עם נוצות הברבור.

כיפה אדומה

הגרסה הבינישית

היו היה פעם לפני שנים רבות כפר קטן ששכן בצמוד ליער האפל. הכפר היה שייך לקהילה חסידית שהתגוררה באזור שנים רבות ויש שטענו שקהילה זו שכנה שם עוד מאז חורבן בית המקדש השני. בקצה הכפר עמד בית קטן ודל בו גרה משפחה קטנה, אם ובת. מעט אחרי הלידה האב נפטר בדרכו אל הרב'ה ומאז הבית לא חזר להיות כשהיה. אך עם כל הקשיים, האם המשיכה לעבוד והתפללה בכל ליבה לריבוננו של עולם שיסדר לבתה שידוך הגון.

סבתא שלהם הייתה חסידית הדוקה ומעט אחרי שבעלה נפטר החליטה שבשארית ימיה תתבודד בליבו של היער האפל ושם תקדיש את חייה לעבודת האלוקים כבתו של יפתח. מידי שבוע קנתה האם מעט מצרכים, ארזה אותם בסל קטן ונתנה לבתה להביאו לסבתה ולזכותה במצוות גמילות חסדים וכיבוד הורים.

באותו בוקר השמש זרחה, הציפורים צייצו והאם שספרה את כספם אחרי שבוע ארוך, שבה זה עתה מקניית. האם קנתה מעט לחם, פירות וקצת שתייה מתוקה שתעזור לסבתא ותיתן לה כוח בהתבודדותה.

הילדה שלפני כחצי שנה חגגה בת המצווה התכוננה ליציאה, נעמדת מול המראה וסורקת את חצאיתה הארוכה ואת חולצתה הצנועה, חולצה המתאימה לבת ישראל כשרה וצדקת. אחרי שהייתה מרוצה מהמראה שלה, לקחה את כיסוי הראש האדום שלה וחבשה אותו על ראשה. אומנם היא עוד לא הייתה נשואה אבל כבר מאז שהייתה ילדה קטנה כיסוי הראש האדום האהוב עליה כמעט ולא מש מראשה עד שאמה וחברותיה כינו אותה "כיפה אדומה".

”בוקר טוב כיפה-אדומה-שלי, התפללת?” שאלה האם כשכיפה פנתה לעברה מהמראה.

”כן אמא, וותיקין” אמרה כיפה אדומה והאם מחתה דמעה קטנה של שמחה.

”יום יבוא ואני עוד אזכה לראות אותך לובשת כיסוי ראש כזה כשלצידיך בעל” אמרה האם

”בעזרת ה” ענתה הבת, מתכוונת לכך בכל ליבה.

האם הושיטה את הסל המכוסה בכיסוי בד לבן אל כיפה וזו נטלה את הסל ופנתה אל עבר היציאה מביתם. ”אל תישכחי תפילת הדרך” אמרה האם, חוזרת על משפטיה הקבועים כל אימת שכיפה אדומה יצאה לעבר סבתה. ”תזכרי להישמר מייחוד ואל תדברי עם זרים, יכול להיות שהם ינסו להמיר אותך או לחטוף אותך” אמרה האם וכיפה הנהנה בצייתנות מורגלת. ”אני אהיה בסדר אמא” השיבה כיפה וחיבקה את אמה קלות. ”היום בערב יש מרק קניידלך, כשתגיעי הוא יהיה חם וטעים” אמרה האם וליוותה את בתה אל פתח הבית.

”תודה אמא” אמרה כיפה והחלה ללכת בשביל הקטן שפנה אל לב ליבו של היער.

כיפה הלכה בצעדים רגילים, לא נרגשים ובו בעת לא מהוססים, אל עבר היער העבות. כיפה אהבה את היער, היה לה זמן להתבודד, לחשוב ולהתפלל לריבונו של עולם.

היא נכנסה אל היער ורעשי ההמולה של בני הכפר ושל התפילות והתלמוד הלכו והתעמעמו באוזניה. מידי פעם שמעה זעקת ”טאטע” מבין עצי היער, מודעת לכך שישנם חסידים רבים המקפידים כל יום ללכת להתבודדות לאחר התפילה.

כיפה אדומה מעולם לא הבינה מדוע צריך להתבודד אחרי התפילה אם כל הרעיון של תפילה זה לדבר עם אלוקים וזו גם הפעולה של התבודדות. אבל מי היא שתשאל...

כיפה הלכה ונכנסה למעבה היער וככל שהעמיקה כך פחתו ונעלמו תחינות המתבודדים ותפילותיהם הוחלפו בתפילות הציפורים וחיות היער.

כיפה אדומה אהבה ללכת ביער ולהרגיש את התממשות תפילתו של משורר-הקודש, דוד המלך עליו השלום, שכל הבריאה כולה שרה לריבונו של עולם. אור השמש התעמעם מבעד לענפים והיער נהיה אפלולי יותר אך עדיין היה אור רב שעזר לכיפה לזהות את הדרך אל הבית של סבתא.

השביל הקטן היה חלק מאדמת היער אך שני הגבולות שלו סומנו על ידי אבנים מעטות וקטנות. פעם בבקתה של סבתא גר פריץ עשיר ורעייתו, הם דאגו שיהיה שביל מסודר שיוביל לביתם. ולכן גם כעת, לאחר שסבתא קנתה מהם את הבית וגרה שם לבדה, השביל נותר חשוף והצמחייה בקושי הגדילה לכסות אותו מכיוון שכיפה דאגה כל שבוע לתלוש בצעדיה את הגבעולים הדקים שהתנחלו עליו.

לפתע מבין העצים קפץ אל השביל זאב גדול ורשע. פרוותו של הזאב הייתה בצבע אפור כהה, שיניו לבנות וגדולות ועיניו אדומות מעט.

"אהה" צעקה כיפה אדומה. "תתרחק ממני, איסור ייחוד!" אמרה כיפה בקול מבוהל.

הזאב עצר ופתח את פיו כמו אתון בלעם "איסור ייחוד? אבל אני בכלל זאב ולא בן אדם" תמה הזאב בבלבול.

"אבל אתה זאב בן או זאב בת?" שאלה כיפה אדומה בנרגנות על קטנוניותו של הזאב. "זאב בן" ענה הזאב הנבוך, מבין את חומרת מעשיו. "אז יש איסור ייחוד. תשמור ממני מרחק" אמרה כיפה אדומה בנחרצות. "וחוץ מזה, אתה לא יכול

לפגוע בי" הוסיפה בהתנשאות קלה. "ומדוע?" שאל הזאב. "מכיוון שאני שלוחת מצווה ושלוחי מצווה אינם ניזוקים" הסבירה בביטחון. "שלוחת מצווה את אומרת?" שאל הזאב וגירד את ראשו בכפתו השעירה. "איזו מצווה בדיוק?" שאל.

כיפה אדומה לא רצתה להשוויץ במצוותיה אבל היא חשבה שאם תראה לו כמה מצוות הן דבר חשוב הוא יתחזק ויחזור בתשובה. "אני בדרכי לסבתא שגרה בבקתה שבקצה השביל. סבתא מתבודדת כל היום ואני באה פעם בשבוע להביא לה אוכל. זה גם מצוות כיבוד הורים וגם פיקוח נפש כי בלי האוכל היא עלולה למות ח"ו" אמרה כיפה אדומה.

עיניו של הזאב ברקו לרגע "בבקתה בסוף השביל את אומרת?" שאל הזאב וכיפה אדומה הנהנה.

הזאב הבין שאם יעקוף את כיפה אדומה ויאכל את סבתא אז כיפה אדומה כבר לא תהיה יותר שליחת מצווה. ואז כשתגיע בעצמה לבקתה הוא יטרוף אותה וכך יזכה להיות שבע לשבוע ימים לפחות. "אם כך, לא אוכל להזיק לך. תהי ברוכה בשם ה'" אמר הזאב ונעלם בין עצי היער.

כיפה אדומה שהופתעה מהופעת הזאב הופתעה עוד יותר ממהירות הסתלקותו והתמלאה שמחה על זה שניצלה מאיסור ייחוד. ולמרות שהיה זאב ולא בן אדם כיפה העדיפה להחמיר. כיפה אדומה המשיכה בשביל הקטן אל הבית של סבתא, שרה לעצמה שירי סעודה שלישית בדבקות וקדושה.

בינתיים הזאב הגדול והרשע רץ בכל כוחו אל עבר הבקתה שבמרכז היער, חולף על פני להקות ציפורים, נחלים, שיחים ואפילו מעט ארנבים.

אחרי כחצי שעה ריצה הגיע אל הבקתה הקטנה ששכנה בלב ליבו של היער ורגע לפני שיצא מבין העצים שמע את הדלת נפתחת ומיהר להתחבא. מתוך הבית יצאה אישה זקנה ונמוכה עם שמלה פשוטה-חדגונית גדולה וכיסוי ראש פשוט.

האישה החלה לזעוק ולהתפלל לריבונו של עולם והזאב המבולבל לא ידע מה לעשות. הוא ידע שלא יוכל לאכול אותה כל זמן שהיא מתפללת כיוון שהמצווה שומרת עליה, אבל אם יחכה עוד זמן רב כיפה אדומה תגיע ושתייהן יחד אולי יוכלו לגבור עליו.

לכן הזאב החליט לעשות מעשה מחוכם. הזאב חיכה שהזקנה תעצור לרגע כדי לנשום ואז זרק אבן אל בין השיחים. הזקנה שמעה את הרעש ופסקה מתפילתה. "מישהו שם?" שאלה הזקנה.

'אהה, היא עצרה את התפילה בשביל להסתכל על אילן, היא חייבת מיתה' אמר הזאב לעצמו. ובזינוק אחד מבין העצים יצא הזאב ובלע את סבתא.

סבתא הייתה טעימה והזאב ליקק את שפתיו. הוא נכנס אל הבית ומצא שם מטבח קטן ודל ולידו מזרון קש דק ועליו שמיכת צמר קטנה. הזאב ראה שמלה נוספת של סבתא מונחת על כיסא ולבש אותה. לאחר מכן יצא החוצה, הרים את המשקפיים של הזקנה שנפלו כשהוא בלע אותה והרכיב אותם על קצה אפו. הזאב נשכב על המזרון, התכסה בשמיכה וחיכה לבואה של כיפה אדומה. הזמן עבר ובינתיים הזאב קרא ב"שיחת השבוע" ישן שהיה מונח ליד מזרונה של סבתא. העלילה על הפריץ שבעצם היה יהודי שבעצם היה פריץ שבסוף חוזר בתשובה ריגשה אותו ורק בקושי שמע את צעדיה של כיפה המתקרבים לדלת הבקתה. ברגע ששמע אותה הזאב התכסה בשמיכה והותיר רק את פניו חשופות.

"סבתא, את כאן?" שאלה כיפה. משהו היה מוזר לה, בדרך כלל סבתא התבודדה בחוץ בשעות האלה וכיפה הייתה זוכה לשמוע אותה מתפללת בדבקות. "אני כאן" ענה הזאב, מנסה לחקות בקולו את קולה של סבתא. כיפה אדומה סידרה את חצאיתה הארוכה והיטיבה את חולצתה לפני שנכנסה לבית של סבתא. היא נכנסה אל הבקתה הדלה, רואה את הזאב השוכב על המזרון תחת השמיכה,

בטוחה במאה אחוז שזו סבתה. "אוי סבתא, מה קרה לך, את בסדר?" שאלה כיפה בעוד עמוק בלב שמחה לכך שזכתה גם לקיים מצוות ביקור חולים.

"אני קצת לא מרגישה טוב מותק" אמר הזאב בקול הצרוד מתפילות של סבתא. מצחה של כיפה אדומה התקמט בבלבול, "סבתא, למה אוזנייך ארוכות כל-כך?" שאלה כשהבחינה באוזניו החדות של הזאב. "כדי לשמוע אותך טוב יותר, יקירתי" ענה הזאב. "ולמה עינייך גדולות כל-כך?" שאלה כיפה אדומה כשהיא הבחינה בעיניו הגדולות של הזאב. "כדי לראות אותך טוב יותר, יקירתי" ענה הזאב. "ולמה פיך גדול כל-כך ושינייך חדות כל-כך?" שאלה כיפה אדומה. "כדי שאוכל לטרוף אותך!" ענה הזאב וחשף את עצמו. הזאב זינק ובלע את כיפה אדומה בביס אחד. "אבל אני שומרת נגיעה!" זעקה כיפה בזמן שהחליקה בגרונה.

הזאב צחק בקול "עכשיו את כבר לא שלוחת מצווה" אמר וליטף את בטנו התפוחה. הזאב הרגיש פתאום כבד כל כך. בטנו הייתה שבעה ועייפות נפלה עליו. הזאב נשכב על המזרן של סבתא, עיניו נעצמו והוא נרדם.

עמוק בתוך הבטן של הזאב כיפה אדומה וסבתא פגשו זו את זו ובכו אחת על כתפי השנייה. "מה עושים, סבתא?" שאלה כיפה. "אנחנו כמו יונה במעי הדגה, אסור לנו להתיימש מהרחמים. עלינו להתפלל לריבונו של עולם שיציל אותנו" אמרה סבתא ושתייהן יחד החלו לזעוק לריבון העולם שיחלץ אותן מבטן הזאב.

לא רחוק משם הלך בחור ישיבה שזה עתה לקח לעצמו בין-הזמנים קטן כדי להתייחד עם אלוקיו. לפתע שמע את הזעקות והתפילות של כיפה אדומה ושל סבתא ורץ במהירות לעבר הבקתה. הבחור ראה את הזאב ושמע את התפילות מתוך בטנו, מבין שהזאב בלע את סבתא ואת כיפה אדומה.

הבחור נכנס אל הבקתה וראה במטבח מספריים קטנות, "זו אומנם חיה טמאה אבל פיקוח נפש דוחה הכל" הסביר הבחור לעצמו, מתרץ את מעשיו. הוא ניגש והחל לחתוך את בטנו של הזאב.

כיפה אדומה וסבתא ראו את הבטן של הזאב נפתחת לפתע והן יצאו החוצה אל תוך הבקתה ונעמדו ליד הבחור.

"תודה בורא עולם ששלחת לנו את עלם החמודות הזה" אמרה הסבתא וברכה אותו. "ייחוד" צייצה כיפה אדומה והבחור החוויר, רץ אל מחוץ לבקתה וסגר את הדלת. "עכשיו זה בסדר?" שאל וכיפה הנהגה. "מה נעשה עם הזאב סבתא?" שאלה כיפה אדומה.

סבתא חשבה לרגע "הזאב בא ללמד אותנו משהו, אחרת ריבוננו של עולם לא היה שולח אותנו. משהו שקשור לבליעה ולחוסר יחס כמו שהזאב בלע אותנו בלי להתייחס לכך שאנחנו עדיין בחיים" אמרה סבתא. כיפה אדומה החווירה "שכחתי תפילת הדרך" אמרה לסבתה בבהלה וזו הנהגה. "זה מסביר הכל" אמרה.

הן יצאו מהבקתה והבחור לקח את גופת הזאב והשליך אותה לנחל. וכך הן חיו באושר ועוני עד עצם היום הזה. ומאז ולהבא כיפה אדומה הקפידה כל פעם לפני שהיא יוצאת לדרך לומר את תפילת הדרך בקול רם ובכוונה רבה.

הקוף!

העמקה

כיפה אדומה הוא אחד מסיפורי העם המוכרים, הילדה שאמה שולחת אותה לבקר את סבתא במעבי היער. המפגש עם הזאב, הזאב שטורף את סבתא ואורב לכיפה אדומה ואז טורף גם אותה. ולבסוף הסיום השמח (שלא נמצא בכל הסיפורים המקוריים) של הצייד שהורג את הזאב ומציל את סבתא ואת כיפה אדומה.

אך מה המסר של הסיפור?

המסר הפשוט של הסיפור הינו "לא לדבר עם זרים". הורים רבים משחרר ההיסטוריה ועד ימינו אנו חוששים מכך שיקרה לילדיהם משהו, שמישהו יחטוף אותם, יפגע בהם, ינצל אותם. ילדים הם כה תמימים ובחוף לצערנו ישנם גם אנשים רעים. כל הדברים הגרועים בסיפור של כיפה אדומה התחילו מכך שדיברה עם הזאב²³. אם כיפה אדומה הייתה בורחת ממנו ברגע שראתה אותו גם היא וגם סבתא היו ניצלות ללא עזרת הצייד. לכן הורים כה רבים שמחו לספר לילדיהם את הסיפור של כיפה אדומה, מזהירים אותם להתרחק מזרים כיוון שזרים רבים יכולים להיות זאב בתחפושת.

אך לדעתי יש פה מסר נוסף ולא פחות חשוב. איזה מן אמא נותנת לילדה קטנה להסתובב עם סלסלת אוכל ביער שורץ זאבים?

האמא של כיפה אדומה מתנהגת בצורה חסרת זהירות ולא אחראית וכל הסיפור מתחיל בגלל המעשה הלא-מובן של האמא. ייתכן שפעם מעשים כאלו היו יותר מובנים, אבל היום אף הורה לא יסכן את הבן שלו ככה. אני חושב שחלק גדול מהמסר של כיפה אדומה זה החשיבות של אחריות ההורה. על ההורה לשים לב שהילד שלו לא נכנס לצרות גדולות מידי. אין הכוונה לכלוא את הילד כך שהוא לא יפרח או יתפתח חלילה, זה אסון לא פחות חמור. אבל מאידך, צריך לנהוג בחוכמה ולדעת מה לאפשר לילד לעשות ומה לו, וכניסה ליער שורץ זאבים וחיות רעות עם סלסלה נודפת ריח של מאפים טריים זה נשמע כמו החלטה לא מוצלחת במיוחד.

ניקמתו של הינדיק

פני שנים רבות, הרחק הרחק מהמקום בו אנו נמצאים¹ הייתה ממלכה מפוארת שבה שלטו המלך מקסים הרביעי ואשתו. הנתינים כולם אהבו את המלך והמלכה ועל אף העלייה המרתקת שטמונה בסיפור חייהם² לא בזה עוסק סיפורנו. הסיפור שלנו עוסק בלול התרנגולים המלכותי המפואר שניצב בקצה פינת הארמון וממנו סיפקו הטבחים את הבשר הטרי לסעודות מלכותיות מפוארות.

בלול התרנגולים שלט ביציבות המלך קקדולידולידו העשרים ושבעה³, המלך דאג לכל אזורחיו בנאמנות, שיקבלו את כמות הגרגירים המגיעים להם, ימצאו מקום נוח לדגור בו על ביצים ויותר מכל, המלך דאג לפתור סכסוכי תרנגולים⁴.

יום אחד קקדולידולידו העשרים ושמונה⁵ בנו הצעיר של מלך לול התרנגולים השתגע. קקדולי הצעיר החליט לעזוב את הארמון ולהתגייס לצבא כאילו היה בן אדם. הוריו ניסו לשכנע אותו שתרנגולים לא עוזבים את הקן אלא רק מרחיבים אותו אבל קקדולי הצעיר התעקש. "אני כבר גבר, הגיע הזמן שאני אצא לחיים שבחוץ" אמר קקדולי. "אני רוצה לתרום מעצמי למען אחוות

1 וזה ממש לא משנה איפה אתם קוראים את זה, זה עדיין היה רחוק-רחוק משם.
2 סיפור עצוב...בעיות פוריות, פרח זוהר, מכשפה שחוטפת ילדים, כן... אולי עדיף לעסוק בסיפור שמח יותר
3 מה לעשות תרנגולות מתות מהר...
4 ואתם ממש לא רוצה לדעת על מה לתרנגולים יש לריב.
5 מעכשיו נקרא לו רק "קקדולי" סבבה, פשוט השם המלא שלו "קקדולידולידו פרסיבל וולפריאק בראיין העשרים ושמונה" זה ארוך מידי. מתנצל מראש אם זה גורם לכם לחוסר נעימות.

הלוחמים, למצוא לעצמי פרגית ואני רוצה שיהיו לי קצת גרגירי חיטה בכיס כדי שאוכל להתפרנס בכבוד" הסביר לאימו המלכה בנחישות. "אבל קקדולי, אין לך כיסים" קרקרה האם בקרקור בקול מיואש. "כי אין לי גרגרי חיטה לשים בהם" הסביר קקדולי, מוכיח את הנקודה שכה הפריעה לו.

קקדולי הצעיר ארו את מטלטליו, יודע שיתגעגע לאזרחי הלול הרבים ואל משפחתו האהובה. הוא תרם הרבה ללול המלכותי והיו לו שם חברים רבים שיחד הם קרקרו⁶ בתורה יומם ולילה. תעלולים רבים עשה קקדולי יחד עם חבריו, כגון לקרוא מידי פעם "קוקוריקו" בקול גדול באמצע הלילה ולהעיר את תושבי הארמון שיחשבו שכבר הגיע הבוקר. קקדולי פנה אל עבר היציאה מהלול, הולך באיטיות ומעלה זיכרונות יפים ומקרקרים מכל הממלכה המפוארת.

ליד שער הלול חיכו לו חבריו התרנגולים בנאמנות. הם קרקרו זה על כתפו של זה בהבנה שמרגע זה ואילך הם הולכים להתראות הרבה פחות.

לפתע התקרב אל לול התרנגולים בנו הצעיר של הטבח⁷ שחזר לא מזמן לרגילה⁸ מצבא בני האנוש כנשקו מטלטל על גבו. בן הטבח ראה את קקדולי הצעיר ואת הציוד שעל גבו ודמעות נצנצו בעיניו⁹. הוא חיבק את קקדולי בחום, נזכר בחוויות רבות מעברם המשותף¹⁰. "תזכור קקדולי, גם אם אתה מתגייס לצבא בני האדם, זה לא אומר שאתה חייב להיות בן אדם. אתה יכול להמשיך להיות

6 מלשון קוקוריקו, כאמור לעיל, קקדולי היה הינדיק, לא צפרדע.

7 שהכיר את התרנגולים מקרוב ואהבה גם דרך המשחקים בלול וגם דרך המטבח.

8 ואם אתה לא יודע מה זה "רגילה" קודם כל זה די מביך, אז תשאל את החבר שלידיך או שתנסה להוציא את זה ממנו כשאתה משחק את עצמך כאילו אתה יודע מה זה. אם שניכם לא יודעים אז אומנם זו פדיחה כפולה, אבל היי, לפחות אתה בחברה טובה.

9 בגלל הבצל שהוא חתך זה עתה במטבח.

10 קרי, הוא רודף אחרי קקדולי עם מקל וקקדולי נס על נפשו בצווחות על מנת להישאר בחיים.

מי שאתה, קקדולי הינדיק, ועדיין להחזיק נשק, עדיין לשאת פרגית, זה לא סותר". קקדולי לא ענה¹¹ ורק חיבק חזרה¹².

וכך קקדולי הצעיר החיל את תפקידו בתור עוף צבאי ראשי בצבא בני האדם. פעולות נועזות ותוססות בוצעו תחת ידיו של מפקד העוף קקדולי¹³ שרק ספרי ההיסטוריה והאגדה יוכלו לספר לנו חלקים מעטים מהם.

יש מספרים שגם קקדולי עצמו מעולם לא מת, יום אחד הוא עף אל השמים ונעלם¹⁴.

הסוף!

העמקה

בסיפור המקורי "הינדיק" של ר' נחמן, בן המלך משתגע והוא חושב שהוא תרנגול מסוג "הינדיק"¹⁵. אף חכם מחכמי המלך לא מצליח לעזור לבן המלך לשוב לעצמו מלבד חכם אחד שירד מתחת לשולחן, מתנהג כמו הבן, כהינדיק, כמשוגע. לאט-לאט בן המלך מתרגל לחכם עד שהחכם מלמד את בן המלך בשלבים עדינים שהוא יכול להמשיך הינדיק אבל להתנהג כמו בן מלך.

11 כיוון שהוא תרנגול והוא לא יודע לדבר כמובן.

12 זה שעניו היו פעורות באימה והוא הסתכל לצדדים בתקווה שאין מקל קרוב זה רק מעיד על חיבתו הרבה לבן הטבח.

13 הן כה נועזות שאסור לנו אפילו לספר עליהן. אגב, לפי גירסה אחרת של הסיפור ביום הראשון של קקדולי בצבא הטבח הצבאי היה בטוח שהוא אחד מהעופות המיועדים לשחיטה ולכן הוא תפס אותו ובישל אותו לארוחת ערב לחיילים.

14 פרט פיקנט: באותו הערב אחרי שקקדולי עזב המלך והמלכה עשו סעודת הודיה על זה שבתם שבה אליהם מחיק המכשפה אחרי שנים רבות ובאותה סעודה היו הרבה מאוד עופות צלויים. הסוף.

15 ראה בהרחבה אצל חנן בן ארי בשירו "הינדיק".

אך מה זה אומר? מה ר' נחמן רוצה להעביר לנו במשל זה? מה זה אומר להישאר הינדיק אך להתנהג כבן מלך? ובקיצור, מה הנמשל?

מספר פרשנויות למשל:

א. הפרשנות הראשונית והבסיסית ביותר, מלמדת אותנו את הרעיון הראשוני של המשל, חינוך. פרשנות זו של הסיפור מלמדת שעל מנת לעזור לאדם שנמצא במקום נמוך פיזית\רוחנית אי אפשר לעמוד מעליו וממקום מתנשא להטיף לו מוסר אלא על המחנך לרדת אל האדם, אל בן המלך, להסתכל לו ישר בעיניים ולדבר איתו משם. ויותר מזה, החכם בסיפור לא בא ומסביר לבן המלך למה הוא טועה אלא קודם כל הוא גורם לבן המלך להזדהות איתו. גם החכם הינדיק כמותו. רק אחרי שהחכם יורד אל בן המלך, אחרי שנוצרת ביניהם הזדהות, אחרי שנוצר אמון והערכה רק אז בן המלך מוכן להקשיב. כלומר, המסר הראשון הוא מסר חינוכי. על מנת לחנך צריך שהמחנך ירד אל התלמיד, יגרום לתלמיד להבין שהמחנך מזדהה איתו, שהמחנך לא ממתנשא מעליו אלא נמצא איתו בתהליך. וכך, יחד, הם יוכלו לגבור על אתגרי החינוך.

ב. החכם מלמד את בן המלך יסוד חשוב, על מנת להתבגר עליך לא להפוך למישהו אחר, עליך לא לכלוא ולהעלים את הזהות שלך. אתה יכול לשמור על האישיות שלך, על הייחודיות שלך, על ה"הינדיקיות" שלך ובכל זאת להתנהג כמו בן מלך, להתנהל בצורה מקובלת חברתית. כלומר, התנהגות חיצונית מסוימת איננה סותרת את התחושה הפנימית, גם אם אתה נקרא לתפקיד מסוים או להתנהגות מסוימת אין זה אומר שעליך להעלים את האישיות שלך. להפך, תמשיך להיות אתה אבל בחוץ תתנהג כמו שמצופה ממך.

ג. לפי פרשנות זו ה"הינדיק" זה האדם שנופל לחטאים ולחומריות וה"צדיק" החכם יורד אליו, לא כדי להפוך את עצמו לבהמי חלילה אלא כדי ללוות את האנשים גם במציאות החומרית הסוחפת. החכם מלמד אותנו, שגם בתוך מציאות חומרנית סוחפת ניתן להיות עובדי ה'. גם הינדיק יכול להיות יהודי ירא

שמים. כל יהודי הוא בעומק בן מלך ש"השתגע" בעקבות היצר הרע. והתפקיד החכם לעזור לנו, מהמקום שלנו, לעלות מעלה-מעלה, בחזרה אל עצמינו. בחזרה הביתה.

הנסיכה והאפון

הגרסה הבינישית

בעירה רחוקה-רחוקה, הרבה מעבר להודו וכוש, לאחר הקהילות המקובלות של מדינות ההר, הייתה קהילה יהודית גדולה ותוססת מאוד. רבים מאנשי הקהילה היו צדיקים גדולים וגומלי חסדים, וגם פשוטי העם שבה לא היו עמי ארצות כלל וכלל אלא בקיאים בש"ס ופוסקים כדבעי.

לאותה קהילה היה רב גדול וחשוב שהדריך אותם בעבודת הא-ל, ולאותו רב היה בן בכור, עילוי גדול שלא מש מתוך אוהל התורה יומם ולילה. כשהגיע העילוי לפרקו טיכסו הרב והרבנית עצה לשדך לו את אחת מבנות הרבנים של קהילתם או מן הקהילות הסמוכות. הם הציעו לבנם מספר כלות נאות וחסודות ונאותו להזמין אותן כשהוא אישר להם, שכן כעת השידוך הפך להיות אחת ממשיותיו.

הראשונה הגיעה, אך על אף שהיא הייתה בת של רב גדול היא לא מצאה חן בעיניו כלל וכלל. הוא ראה שאש האמונה לא יוקדת בעוצמה בעיניה, ולמרות שהיא הקפידה על ההלכה קלה כבחמורה - לא זו הכלה שהוא חיפש. וכך העילוי נפגש עם בנות רבות אך לכל אחת מהן היה את המום שלה: אחת לא צנועה מספיק, אחת שבאה ממשפחה שבזוה ללימודי קבלה והאחרת בכלל אוכלת קטניות בפסח (גיוועלד). בן הרב לא ידע מה לעשות עם עצמו, אז הוא שב ללמוד תורה, מתוך ידיעה שלימוד תורה ותפילה מעומק הלב יכולים לפתור את כל הבעיות. באותו לילה, בסוף תיקון חצות, התפלל בן הרב בדמעות שלישי לריבונו של עולם והתחנן שהגיע הזמן שגם ים-סוף שלו יבקע לשניים, שגם צלעו תימצא.

בערב למחרת, מיד לאחר תפילת ערבית ולימוד קטן, ישבו משפחתו של הרב לסעוד את ליבם לפני שישבו את נשמתם לבורא כדי שיחדשה בכוח ועוז. לפתע נשמעו דפיקות בדלת, הרבנית ניגשה אל הפתח ולמרכה הפתעתה ראתה אל מול עיניה בחורה צנועה שעומדת בגשם העז ומסתכלת לעברה בעיניים מתחננות ובבגדים רטובים. "בבקשה, הלכתי לאיבוד, תוכלו לעזור לי?" ביקשה הנערה. הרבנית מיד נעתרה לבקשה והכניסה אותה לביתם, ששה לעזור לה ולקיים מצוות הכנסת אורחים לכתחילה. היא הושיבה את הנערה על יד השולחן (מיד לאחר שהבנים הלכו כמובן), הניחה לפניה קערת מרק והקשיבה. הנערה, שהייתה בעלת מידות טובות, הודתה בנימוס על האוכל ועל האירוח ולאחר שגמעה מעט בעדינות ובשקט מהמרק, החלה לספר לרבנית את הסיפור שלה. היא למדה במדרשה לבנות בקהילה בעיירה רחוקה מהעיירה הזו שם הן למדו הלכה, אמונה וכל מה שבת ישראל קדושה וצדקת צריכה לדעת. בדרכה חזור הביתה עם חברותיה הן עצרו לאכול בעיירה הזו, ולאחר שסיימו הן עלו חזרה לעגלה ותיכננו להמשיך בדרכן אך לפתע היא קפצה מהעגלה, נזכרת ששכחה לברך ברכת המזון וכמובן שלא הייתה מוכנה לברך שלא במקום הסעודה. היא חזרה וברכה בכל הכוונות הרצויות אך כשחזרה גילתה שחברותיה, שככל הנראה לא שמו לב להיעדרה, נסעו בלעדיה. \

האם, שהתרשמה מאמונתה ונאמנותה להלכה של הנערה, החליטה לבחון רעיון נועז שהבריק בראשה. היא הבטיחה לנערה שתעזור לה בבוקר לחזור לביתה ובאותו ערב תוכל לישון בביתם. האם שלחה את הנערה לשטוף את ידיה ופניה ובינתיים הלכה להציע לה מיטה. לרוב, מיטות באותה העת היו מזרנים דקים ותו לא, אבל הפעם החליטה האם שעל מנת שהמבחן שלה יעבוד היא צריכה שהמיטה תהיה רכה ונעימה מאוד, על כן היא הוסיפה שכבות רבות של טובים במזרני הבית, מלאי נוצות אווזים וצמר עיזים, עד שנוצרה לה מיטה גבוהה ונוחה מאין כמוה. כשהנערה לא שמה לב, האם לקחה סידור קטן והניחה אותו מתחת לערימת המזרנים, בידעה שרק נערה דוסית אמיתית לא תצליח להירדם

כשהיא ישנה מעל סידור אפילו במיטה כה נוחה. האם בחנה בעיניה את הנערה נכנסת לחדר וקוראת קריאת שמע בדבקות, היא איחלה לה חלומות נעימים בעודה תוהה לעצמה אם המבחן שלה יצליח או לא.

למחרת בבוקר, מיד לאחר תפילת וותיקין זריזה ופת של שחרית, ראתה הרבנית את הנערה מדדה לעבר המטבח בעיניים אדומות כששקיות שחורות מעטרות את עיניה. "בוקר טוב! הצלחת לישון בלילה?" היא שאלה את הנערה, מתוחה לקראת תשובתה. הנערה היססה בהתנצלות "המיטה הייתה נוחה מאוד אבל פשוט לא הצלחתי לישון, הרגשתי כאילו משהו מונע ממני לשכב על המיטה הזו ולהירדם ולכן עסקתי עד עלות השחר בחזרות על הלימוד שלמדתי". האם, שצהלה למשמע הצלחת תוכניתה, מיהרה להרגיע את הנערה המתנצלת, היא נתנה לה לאכול פת של שחרית ובזמן שסעדה את ליבה, ניגשה והוציאה את הסידור מתחת למיטה. "רק נערה צדקת אמיתית לא תצליח לישון על מיטה כה נוחה כיוון שתחתיה שוכב סידור" אמרה האם לעצמה. לאחר הארוחה הקלה, שלחה האם את הנערה לחדרה לישון וזו נרדמה בין רגע, מה שחיוק בליבה את הצלחת הבחינה שעשתה. כשבעלה ובנה חזרו לפת של צהריים היא סיפרה להם את הסיפור וביקשה מבנה שייפגש עם הנערה הזו. הנער שהוקסם מהסיפור הסכים, ולאחר שהנערה התעוררה הקדימה לה האם הסברים ושבתים רבים על בנה וגם היא נעתרה לפגוש בנן הרב והרבנית. כשנפגשו, ראה הבן מיד שזו היא כלתו למרות שאיננה בת של אף רב חשוב כזה או אחר, כיוון שנשמתה נטפה צדקות ומידות טובות.

הם התחתנו כחוק הדת היהודית והקימו בית של תורה ומידות טובות בקהילה רחוקה-רחוקה מכאן. ומאז ועד היום, במרכז ספריית ביתם, ממש ליד פמוטי הכסף, מונח סידור קטן ומרופט, הסידור בזכותו הם נפגשו.

מה רב הוא כוחה של תפילה.

הקור!

העמקה

בסיפור המקורי, הנסיך לא מוצא אף נסיכה שמוצאת חן בעיניו עד שלילה גשום אחד מגיעה לטירתו נערה אלמונית. הנסיך מתאהב בה מיד ורוצה להתחתן איתה אך אמא שלו לא מוכנה שהוא יתחתן עם בת כפר ולכן היא עושה ניסוי - מתחת לערימת המזרונים של הנערה היא מטמינה אפון בידיעה שרק נסיכה אמיתית תרגיש בו. בבוקר הנערה מתלוננת על כאבי גב וחוסר נוחות, הנסיך מאושר מזה שהיא נסיכה והם מתחתנים.

תהיתי לעצמי לא מעט על המסר של הסיפור עד שהתגבשו לי שתי רעיונות אפשריים:

א. לסמוך על אלוקים - כשהגיע השלב שנעבור משהו מסוים אלוקים יעביר אותנו אותו, בין אם נהיה מודעים לו או לא, בין אם נתכונן אליו או לא, הוא יגיע בצורה צפויה או מפתיעה, מובנת או מפליאה. הנסיך רצה למצוא נסיכה, אך מי שנגעה בליבו יותר מכל הייתה נערה שנראתה פשוטה והופיעה במקריות באמצע לילה סוער. אף אחד מאיתנו לא חשב שהוא יפגוש ככה את אשתו וכנראה זה גם לא מה שהנסיך עצמו חשב, אך אלוקים מגלגל לידנו את הדברים, ועלינו לשים לב, אולי מה שנקרה לפנינו הוא מה שאנחנו מחפשים! כן, הוא נראה קצת מוזנח והעיתי קצת מפתיע, אבל אם אלוקים סובב אותו שיגיע אלינו, אולי זה מה שטוב, נכון וראוי לנו? אומנם היא לא נסיכה אבל אולי היא המיועדת לנו?

ב. המסר השני הוא קצת יותר דוקרני והוא מלמד אותנו שאולי נסיכה צריכה להיות מסוגלת לחוש באפון אפילו מתחת לערמת מזרונים, אבל רוב בני האדם לא. כלומר, נערה כזאת יכולה להיות נסיכה מעולה אבל כנראה ממש לא כיף איתה במסיבות או בבילויים או בטיולי שטח, היא מפונקת ומדושנת ואפילו אפון קטן מתחת ערימת מזרונים גבוהה מפריעה לה. כן, אולי נסיכים ונסיכות צריכים חושים כה מפותחים שאפילו דבר קטן יפריע להם כדי שהם ידעו

להתייחס לכל הכאבים של בני עמם, אפילו הקטנים ביותר. אך רוב בני האדם צריכים לדעת שלא הכל מושלם בחיים, לא תמיד הכל קל, לפעמים עלינו לישון גם עם אפון (או עדר קרנפים נרגזים) מתחת למזרן. זה לא אומר שהחיים קשים, אלא שעלינו לדעת לא להיות מפונקים, לדעת לעבוד. להיות רגישים מצד אחד, אבל לדעת להתנהל גם כשקשה, לפעול גם כשכואב, להיות אפילו כשלא כל כך הצלחנו לישון בלילה מצד שני. וגם אם לא נמצא כך נסיך נסיכה, אבל את בת־בן זוגנו בעז"ה כן.

עמי ותמי

הגרסה הביינישית

בהשגחת הברוך
דמעה

בהשגחת הברוך,
המכשפה בחזקה
דמעה קרא.
ברכת המועדים דין
האמת.

המשגח:
ר' שמואל הברזל

פני שנים רבות, חיו אח ואחות בשם עמי ותמי יחד עם אביהם בצריף קטן ביער.

אביהם, היה אברך עני שלמד תורה מהבוקר עד הלילה, והמלגה שקיבל מהשיבה שבכפר הסמוך ליער הספיקה לכסות את ההוצאות המעטות שהיו להם ולא יותר. אשתו, אימם של עמי ותמי, נפטרה כשהם היו צעירים מאוד, ואביהם, שרצה להישמר מהיצר הרע ולקיים את מצוות "פרו ורבו" גם לדעת בית שמאי, נשא אישה נוספת.

האם החורגת, אשר רצתה לפתח בעמי ותמי את מידת הפרישות, הייתה קשה מאוד איתם והילדים לא הורשו לאכול מהשולחן עד שהאם החורגת לקחה את כל האוכל שלא היה בד"ץ מחפוד, כך שרוב הזמן מה שהיא הותירה להם לאכול היה פרוסות לחם בלבד. בנוסף, הטילה עליהם אימם החורגת משימות רבות: היא הטילה על עמי ללמוד דפי גמרא רבים בדרך גפ"ת לפני שיוכל לנוח או לאכול, ועל תמי היא הטילה את מלאכת הבישולים, הניקיון ועוד מטלות רבות הראויות לבת ישראל כשרה וצדקת.

עמי ותמי הצעירים ניסו להתלונן לאביהם שהם עוד לא בשלים לכך אבל הוא לא הקשיב להם. "מידת הפרישות היא מידה נעלה וחשובה מאוד" הוא אמר. זה נראה כאילו הוא מקשיב לאשתו החורגת בלבד, מדין "כל אשר תורך".

האם החורגת הרבתה להתלונן על מידותיהם הרעות של הילדים, על כך שהם רעבתנים, עצלנים ומפריעים לה לקרוא תהילים. היא הרבתה לדבר על כך שהיא מקווה שהם יעזבו את הבית מהר וימצאו חתן וכלה רחוקים מהצריף הקטן.

בכל יום, האם המעיטה מכמות האוכל של עמי ותמי כדי לחזק את מידת הפרישות שלהם, ועם זאת רק הלכה והוסיפה עליהם עוד ועוד מטלות חסד ולימוד קשות לעשייה עד שיום אחד תמי נשברה והתחננה לאביה, "בבקשה, אבא! כל היום אנחנו עובדים קשה ואנחנו רעבים!" אבל האם צעקה עליה "חוצפנים! כפויי טובה! זהו לשון הרע הנחשב כמו שפיות דמים, ולכן אתם תצאו מהבית הלילה!" פסקה.

באותו הלילה לא נתנו האב והאם החורגת לשני הילדים לישון בצריף, הם גורשו החוצה אל הלילה הקר. באותה העת היה החורף בשיאו והבגדים שלבשו היו כל כך דקים שהם לא הועילו ולו במעט כנגד הקור העז.

למחרת בבוקר כשהשמש זרחה, פנתה תמי לאחיה הקטן: "עמי" אמרה, "אנחנו לא יכולים להישאר כאן. אנחנו חייבים לברוח היום, עכשיו, לתוך היער! בטח נמצא לבדנו יותר אוכל מאשר מה שאנחנו מקבלים בבית". במיוחד שהאישה הזו מביאה אוכל שהוא רק רבנות ולא בד"ץ' חשבה תמי, אבל לא אמרה זאת בקול כדי לא להיכשל בלשון הרע.

"את חושבת?" אמר עמי הקטן "אבל מה אם נלך לאיבוד?"

"אנחנו לא נלך לאיבוד!" אמרה תמי בביטחון, "אני אקח לחם וכך נוכל להשאיר פירווי לחם מאחורינו, ואם נצטרך, נוכל לעקוב אחרי הפירווי עד שנגיע בחזרה הביתה. "חוץ מזה", הוסיפה בצדקות, "אנחנו נאמר תפילת הדרך בכוונה ואלוקים ישמור עלינו מצרות".

וכך יצאו צמד האחים ליער והשאירו את חייהם הקשים מאחור.

הם נכנסו עמוק יותר ויותר לתוך היער. תמי הקפידה להפיל פירור אחד ואחרי זה עוד אחד ועוד אחד כדי לסמן את הדרך חזרה הביתה.

בהתחלה היא חשבה להפסיק בגלל שזה "בל תשחית" אבל אז היא נזכרה ש"בל תשחית דגופא עדיף" ואם הם לא ימצאו אוכל אז הם ימותו, וזה השחתה גדולה יותר, של הגוף.

הילדים הקטנים חיפשו אוכל במשך שעות - עץ תפוחים או אגסים, בננות, אגוזים על האדמה, או אפילו פירות יער מיובשים - אבל לא היה מה לאכול!

כל מה שהם מצאו היו זוג פטריות לבנות אבל בגלל שהם שכחו מה מברכים על פטריות הן השאירו אותן על אדמת היער והמשיכו לחפש. לאט לאט הם נהיו יותר ויותר רעבים וגם העייפות החלה לתת בהם את אותותיה. לאחר שעות רבות של חיפושים, עמי ותמי המסכנים ידעו שהם חייבים לחזור לבקתה שלהם, אחרת הם בוודאי יגוועו ברעב. כל מה שהם צריכים לעשות זה למצוא את פירורי הלחם שיובילו אותם חזרה הביתה, אך כשהם ניגשו לחפש את פירורי לחם, לא היו כאלה - כל פירורי הלחם נעלמו!

לפתע ראו מולם ציפור מתעופפת מעלה באוויר ובמקורה פירור לחם גדול. עמי ותמי היו עצובים - הציפורים כנראה לקחו את כל פירורי הלחם שלהם! הם המשיכו לשוטט ולחפש את הדרך חזור עד שיללות זאב נשמעו מרחוק, ומעבר ליער השמש שקעה. עכשיו לא רק שהיו עמי ותמי רעבים ואבודים ביער אלא הם גם פחדו.

"תמי" לחש עמי מפוחד, "מה נעשה? אני חושב ששכחתי להתפלל מנחה והשמש שקעה" אמר בעצבות. תמי לא ידעה מה לומר, כל מה שיכלה לעשות זה לחבק את אחיה הקטן "זה בסדר, אתה תתפלל תשלומין ואלוקים יציל אותנו".

כל דקה שעברה היער נעשה חשוך יותר ויותר. זאב ילל מרחוק בשנית, הפעם ממקום קרוב יותר.

לפתע, בזמן שעמי התפלל, ראתה תמי אור קטן מאיר מרחוק, 'יכול להיות שזה צריף של מישהו? כל כך עמוק ביער?' תהתה לעצמה. תמי חיכתה שעמי יסיים את תפילת התשלומין וקראה בשמחה "אלוקים שמע את התפילה שלך! תראה, יש שם בית! אולי גר שם חסיד מתבודד שישמח לעזור ליתומים עניים בגמילות חסדים".

שני הילדים מיהרו ככל שיכלו אל עבר האור.

כשהתקרבו, הם לא האמינו למראה עיניהם! הצריף כולו היה עשוי ממתקים! הגג היה עשוי ממגוון עצום של מיני מתיקה וכך גם קירות הבקתה: סוכריות, שוקלודים, חטיפים במגוון צבעים וריחות. "איזה מראה מדהים!" אמרה תמי.

"ותראי" אמר עמי בעיניים דומעות "כתוב על השלט ליד הבית שכל הממתקים הם בכשרות בד"ץ העדה המחמירה". "תמי!" התעשת עמי במהירות, ולפני שתמי הספיקה לומר משהו הוסיף ואמר: "אני בטוח שזה יהיה בסדר אם רק נטעם קצת מהבקתה וניקח כמה ממתקים, רק טעימה קטנה, נכון?". "אבל זה לא גזל?" שאלה תמי "אני חושבת שאנחנו צריכים לשאול את בעל הבית אם הוא מסכים לנו לאכול מהבית שלו". עמי הנהן, הוא היה רעב מאוד אבל הוא ידע שגזל זה איסור חמור מאוד.

הם התקרבו אל פתח הבית ותמי דפקה בעדינות ונימוס על הדלת שהייתה עשויה מעוגייה גדולה. "מי דופק על הדלת שלי?" הם שמעו קול קורא מאחוריהם. עמי ותמי הסתובבו בבהלה וראו מכשפה זקנה עומדת שם ובוחנת אותם "אהה!! מכשפה לא תחיה!" הם קראו יחד באימה. "למה? בגלל שיש לי מצנפת ושומה על האף אתם קוראים לי מכשפה? איפה המידות הטובות שלכם?" שאלה הזקנה.

"אני מתנצלת" אמרה תמי ומירפקה את עמי שיתנהג בנימוס הראוי.

"אתם בטח יתומים קטנים ורעבים, אה? אני אדאג לכם ארוחה!" אמרה הזקנה כשניצוץ רעב בעיניה.

עמי ותמי הביטו זה בזה בהנאה, הם הודו לה בנימוס ונכנסו לבקתה.

הזקנה ניגשה למטבח ולאחר זמן לא קצר הגישה להם ארוחה טעימה של מרק ולחם. "איזו כשרות זו?" שאל עמי לפני הברכה, "האר" פוטר" ענתה המכשפה "ואתם גלאט?" היא שאלה. תמי, שכבר ברכה וטעמה מהלחם בלעה את פיסת הלחם שערבה עד מאוד לפיה ופנתה להשיב לשאלתה, "אנחנו משתדלים לקיים מצוות, לשמור על מידות טובות ולהימנע מלשון הרע". הזקנה הנהנה "כל הכבוד ילדים, אז אתם כשרים למהדרין".

הם ליקקו את הצלחת בהנאה, ולאחר סיום הארוחה הביטו סביבם וראו ערימות- ערימות של עצמות בפנינת הבקתה. הם חששו שמא אלו עצמות של חיות לא כשרות, אבל היו עייפים מאוד, ובלי משים נרדמו בבקתה.

למחרת בבוקר שניהם התעוררו לקול צחוקה המחריד של המכשפה. עמי מצא את עצמו נעול בכלוב, וכשהתחיל ליבב בכבי פנתה המכשפה ואמרה "אתה תישאר כאן עוד הרבה זמן, אני אתן לך לאכול כדי שתשמין ובסוף אני אוכל אותך!" היא צחקה שוב ושפשפה את ידיה בשמחה. "עד אז", היא אמרה בחריפות "תמי, את תעבדי בשבילי".

ואכן כך היה, עמי קיבל הרבה אוכל ותמי עבדה קשה כל יום בביצוע מטלות הבית עבור המכשפה.

בכל רגע מנוחה שהיה לה ניסתה תמי לחשוב על פתרון אבל שום רעיון לא עלה בראשה. המכשפה החביאה היטב את המפתח לכלוב של עמי ודאגה ללכת לישון רק אחרי שתמי נרדמה.

"תמי מה נעשה?" שאל עמי מפוחד, "תשנן תהילים" ענתה לו תמי "אם אתה תתפלל ואני אתפלל אולי תישמע תפילתנו וניצל מרוע הגזרה".

הימים התקדמו ועם כל יום שחלף עמי נהיה יותר ויותר שמנמן עד שבוקר אחד המכשפה התקרבה אל הכלוב של עמי וחייכה ברשעות. "הילד הזה יהיה ארוחת הערב של היום!" היא צעקה בעונג והוסיפה לצחקק. עמי, שהיה תוך כדי תפילת י"ח של שחרית, כעס נורא שהיא הפריעה לו באמצע התפילה אבל לא יכל לענות לה שכן, כאמור, הוא היה באמצע התפילה.

באותו יום תמי הרבתה במזמורי תהילים, היא נדרה נדר שתיתן צדקה אם ישתחררו מבקתת המכשפה המרושעת והשתדלה לעבוד כמה שיותר לאט, בתקווה להצליח לעקב את המכשפה בעוד יום. אך ללא הועיל.

בערב המכשפה הורתה לתמי להדליק אש בתנור, אחרת התבשיל יהיה בגדר בישול נוכרים והיא חייבת לקבל את הארוחה שלה מאוד חמה וכשרה למהדרין.

"הגיע הזמן..". אמרה המכשפה באיטיות, "תתקרבי לתנור תמי, תגידי לי אם הוא חם מספיק" הורתה המכשפה.

ליבה של תמי החסיר פעימה. אם היא תעשה את זה, המכשפה תוכל לדחוף אותה פנימה ואז היא תאכל את שניהם!

תמי השפילה את מבטה ואמרה בענווה יתירה "אני לא בטוחה איך בודקים את התנור".

"שטויות!" אמרה המכשפה. "שום דבר לא יכול להיות קל יותר. פשוט תתקרבי!"

"אממ", אמרה תמי באיטיות, "תוכלי להראות לי קודם איך בודקים את התנור?"

"טיפשונת!" אמרה המכשפה בכעס, היא התקרבה לתנור והתכופפה לבדוק את רמת החום שלו, ברגע שהמכשפה התכופפה תמי דחפה אותה פנימה וטרקה את דלת התנור במהירות, מקשה על עצמה בלחישה לוחשת מדין "והדרת פני זקן"

ומיישבת מדין רודף, שמתיר להרוג בשביל להציל אחר שנמצא בסכנת חיים מידית.

“תמי!” צעק עמי באושר “הצלת אותנו!”.

תמי ניסתה לחשוב מהר ותהתה בקול “איפה המפתח לכלוב שלך?”. תמי חיפשה וחיפשה עד שלבסוף מצאה אותו בתחתית האגרטל שעמד במרכז שולחן האוכל. היא שחררה את אחיה מהכלוב, וכשבאה להשיב את המפתחות לאגרטל המוזר היא מצאה בו המון תכשיטים יקרים ונוצצים!

“אתה חושב שמותר לנו לקחת את זה עמי? זה לא גזל?” היא שאלה את אחיה.

עמי חשב וגירד בזקן שלא היה לו “אני חושב שאם היו לה יורשים אז היא בטח כבר אכלה אותם, ככה שהתכשיטים הפכו להיות הפקר, לא?” ענה, “וחוץ מזה - מגיע לנו פיצויים על שהיא העבירה אותך בלי לשלם לך ועל שאותי היא רצתה לאכול”.

כשהכיסים שלהם מלאים בתכשיטים, עמי ותמי רצו החוצה הכי מהר שרק יכולו. באור היום הם מצאו עד מהרה שביל קטן והלכו בעקבותיו, השביל הוביל אותם לשביל רחב יותר והשביל הזה הוביל לכביש. הם חזכו בצד הדרך, בתקווה לעובר אורח עם סוס ועגלה שיוכל לסייע להם ולקחת אותם לביתם. לפתע איש עם סוס וכרכרה הופיע מולם, עמי ותמי הניפו את ידיהם בפראיות על מנת שהרכב יבחין בהם ויעצור להם. כשהאיש עצר, הם ראו שהוא מחייך בחום “תפילתכם התקבלה ילדים, נשלחתי לקחת אתכם הביתה” אמר בקול מרגיע.

כשהאח והאחות פתחו את דלת ביתם, אביהם היה מאושר מאוד לראות אותם, הוא דאג וחיפש אותם יום ולילה מאז שנעלמו, הם גילו שאימם החורגת גזרה על עצמה גלות ונידוי זמן קצר מאוד לאחר שעזבו ושהם כנראה לא יראו אותה יותר לעולם.

וככה הם חיו, מחיל אל חיל, עד עצם היום הזה.

הסיפור.

העמקה

בסיפור המקורי האם החורגת של עמי ותמי ששונאת אותם לוקחת אותם ומשאירה אותם באמצע היער, עמי מותיר שביל של פירורי לחם בלי שהיא שמה לב אך הציפורים אוכלות את הפירורים וכך שני הילדים נותרים לבד באמצע יער לא מוכר. עמי ותמי מוצאים בקתת ממתקים שם גרה מכשפה שכולאת את עמי על מנת לאכלו לאחר שיתפטם והופכת את תמי למשרתת שלה. בסוף הסיפור תמי מערימה עליה, מכניסה אותה לתנור, משחררת את עמי הכלוא וביחד הם שבים הביתה ומגלים שהאם החורגת מתה ואביהם אוהב רק אותם.

תהיתי לעצמי לא מעט מה המסר של עמי ותמי. יש מי שאמר שהמסר זה חשיבות העמידה בפני פיתויים (בניגוד לילדים שמתפתים לבית הממתקים וכמעט נטרפים). יש מי שאמר שזה סיפור על חשיבות משפחה בריאה (כמו שבסוף הילדים שבים לבית אוהב).

אבל יש לי הסבר משלי שנראה לי הכי נכון והוא מראה איך כולנו במהלך החיים חווים את מה שחוו עמי ותמי.

עמי ותמי בתחילת הסיפור מתוארים כילדים תמימים, ובכך מהווים משל לכל אדם לפני שהוא עובר שינוי בחיים, בשלב זה יחסית נוח לנו במקום שלנו. אבל אז לאט-לאט הדברים הולכים ונהיים יותר ויותר גרועים, נוצרים משברים, כאבים, תסכול, אכזבות, תחושת מיצוי וזה השלב בו האדם נכנס אל ה"יער" - יער התודעה. האדם מתכנס פנימה, אל תוך עצמו, ושם הוא נאלץ להתמודד מול הפחדים והקשיים שלו (המכשפה), מול ההרגלים אליהם הוא התרגל, מול דרך החיים בה הוא התקבע - עליו להתייזב מול המכשפה. כן, רוב הסיכויים שבהתחלה היא תכלא אותו, יהיה לו קשה לצאת מההרגל, הוא יהיה שבוי בעבר, ואז הוא יקרא לחשוב בתחום, לפני שהעבר יפגע בו יתר על המידה, לפני

שהמכשפה תדחוף את עמי ותמי לתנור. זה השלב שבו האדם מגלה בעצמו כוחות חדשים, עוצמות, כיוון חדש, הרגל חדש, תוכנה חדשה ואור חדש. ברגע שהאדם קונה את המדרגה החדשה הוא מביס את המכשפה, גובר על הפחדים ועל הקשיים וחוזר הביתה. בשלב הזה האם החורגת כבר לא נמצאת שם כיוון שהאדם מרגיש שייך למדרגה הזו, זה המקום שלו, טוב לו, כמו בית חמים ואוהב. לא מדובר על מעגל חד-פעמי אדם עובר בחייו אלא על מחזור שישוב ויופיע בפעם הבאה שיצטרך לעלות מדרגה, שוב הוא יקרא להתמודד מול מכשפות ושוב הוא יחזור עטור כוחות ועוצמה אל ביתו, אל עצמו.

הבייניש שצעק ביקורת

בכפר רחוק רחוק מכאן, הרבה מעבר לישיבות המרכז, מעבר להרי ישיבות הגליל, אי שם באזורים הפראיים של קצוות הצפון (ובקיצר, קריית שמונה) הייתה ישיבה אחת במרכז כפר קטן, מרחק יומיים הליכה מהעיר הגדולה¹. באותה הישיבה עמלו ושקדו יומם ולילה מספר דו ספרתי של בחורים על התורה הקדושה, שברו את שיניהם על סבוכות מילותיה ורוו עונג מהבנת סברותיה וסודותיה².

לעת בוא הקיץ, כשהשמש חייכה אל צמחי הצפון הירוקים והצמיחה אותם בעוז, גם דמם של הבחורים התחמם מקרניה המלטפות, והעייפות המצטברת של הימים הארוכים ושל החום הכבד משכו אותם בעבותות אהבה אל מיטותיהם או אל המעיינות הצוננים שסבבו את הכפר על מנת לרענן את גופם ולחזק את תשוקתם ללימוד³.

יום אחד, בשעת צהריים מוקדמת, ממש רגעים ספורים לאחר שהפסקת הצהריים תמה ורק מעטים מן הבחורים החישו את פעמיהם לעבר בית המדרש; בשעה שכרבע מהבחורים היו אי שם הרחק באחו הירוק וכל השאר שינו תנוחה בשינתם משכיבה על צד שמאל לצד ימין⁴ - נשמעה האזעקה.

1 כמובן שברכב זה לקח בערך שעה, אבל יומיים הליכה נשמע פשוט הרבה יותר דרמטי.
2 ומארוחות הצהריים, היה להם פשוט אחלה טבח שממש השקיע באוכל.
3 אה והמוזגן בבית המדרש היה מקולקל, יכול להיות שיש לזה קשר לעניין...
4 כדעת הרמב"ם.

”ביקורת!!” צעקו הודעות הסמס⁵, ומנהל הישיבה שזקנקן קטן עיטר את סנטרו המרשים⁶, עבר מהר בין חדרי הפנימייה ודפק על הדלתות בעודו צועק ”ביקורת! כולם לגשת עכשיו לחדר האוכל ולהירשם!”.

התלמידים הישנים הקיצו מתרדמתם ורצו מבוהלים, זה עם נעל אחת וזה עם מכנסי פיג'מה, ומההרים קיפצו כאיילות התלמידים המטיילים, מחישים את צעדיהם אל עבר חדר האוכל כאילו חרב חדה רודפת אחריהם.

אך לתדהמתם, כשהתכנסו כולם אל חדר האוכל הם ראו אותו ריק? זעמו התלמידים כולם והפנו את מבטם אל מנהל הישיבה ”זו הייתה התרעת ניסיון” אמר להם המנהל, אוטם את אוזניו לתלונותיהם הנרגזות ”אם הייתה ביקורת אמיתית עכשיו לא היינו עוברים אותה, כיוון שלא הגעתם בזמן”.

שבוע לאחר מכן קרה אותו הדבר בדיוק, שוב קראה האזעקה וגם הפעם המנהל עבר בין החדרים לקרוא לכולם אל חדר האוכל. בחורים קיפצו מעורפלים נתקעים בעמודים, בקירות ובתקרת המיטה בדרך אל חדר האוכל, וגם המטיילים כולם מיהרו לשם שנית. אך גם הפעם הוא היה ריק⁸ וגם הפעם התלמידים עמדו נרגנים אל מול פניו החתומות של המנהל, אך הוא הניד את ראשו בחוסר הקשבה לטענותיהם, ”לו הייתם לומדים בשעה זו בבית המדרש, מאומה מכך לא היה קורה” הוא הסביר להם את צדקותו.

כך קרה שבוע לאחר מכן שוב בפעם השלישית. באותה הפעם התלמידים הנחים קמו באיטיות ובחוסר חשק והמטיילים לא מיהרו לחזור לישיבה אלא הם שבו

5 לא ווטסאפ חלילה, זו בכל זאת ישיבה.

6 ואני לא רוצה להסביר מדוע הוא מרשים.

7 מלבד יוסי המנקה שדאג לטאטא את חדר האוכל לשיירי הביטלס בשעה הזו.

8 והפעם אפילו יוסי לא היה שם כיוון שפיטרו אותו על שהוא השמיע בקול שירים שלא לרוח הישיבה.

אליה באיטיות ובמרמור. וכשגם הפעם גילו התלמידים שזו הייתה תרמית הם נהיו נרגנים יותר מאי פעם.

שבוע לאחר מכן הילך לו לתומו מנהל הישיבה במדשאות שליד הישיבה מהרהר בשרעפים עליונים ובגלגלים⁹ כשלתומו הוא ראה שלושה אנשים בוגרים מתקרבים אליו "אתה מנהל הישיבה?" שאל המרכזי מבניהם כשעיניו מביעות מבט חמור סבר ומשקפיו נוטות על קצה אפו. "אכן" ענה המנהל, "אנחנו הביקורת ממשרד הדתות, תוכל לקרוא לתלמידך אל חדר האוכל?" הוא ביקש והוסיף "תודה" קרה. שלושת המבקרים הפנו לו את גבם כאחד ופנו אל עבר חדר האוכל על מנת להיערך שם לרישום התלמידים. כמו נשוך נחש שלח המנהל הודעה דחופה "ביקורת אמיתית עכשיו בחדר האוכל" ורץ בשיא המהירות אל בית המדרש ומשם אל הפנימיות, עובר בין החדרים, מעיר אנשים וקורא להם אל הביקורת. אך איש מהתלמידים לא התייחס לדבריו ברצינות כיוון שהם היו בטוחים שהוא שוב מותח אותם, שוב "מתרגל" אותם ומנסה אותם. הלומדים המשיכו ללמוד, הישנים שבו להתהפך מצד ימין לשמאל והמטיילים כבר חסמו את המספר שלו בעת טיולם. המנהל עבר מהאחד לשני והתחנן אליהם שיקומו אך הם לעגו לו והמשיכו לישון "עלאק ביקורת" אמרו הבחורים זה לזה, מסיבים את פניהם בחוסר אמון. המנהל ניסה לשכנע, לבקש, לצלם, להראות, לצעוק. הכל הוא ניסה עד שקרס ונרדם גם הוא על אחת המיטות.

מספרים שבכפר רחוק רחוק מכאן, הרבה מעבר לישיבות המרכז, מעבר להרי ישיבות הגליל, אי שם באזורים הפראיים של קצוות הצפון הייתה פעם ישיבה אחת במרכז כפר קטן, מרחק יומיים הליכה מהעיר הגדולה. אך היום היא סגורה, כך מספרים האנשים, כיוון שהם לא עברו ביקורת.

9 פשוט אתמול היה לו פנצ'ר ולא ממש ידע איך לתקן אותו, אגב, זו גם הסיבה בגינה הוא הלך ברגל לישיבה.

התלמידים פוזרו בין בתי המדרשות ברחבי הארץ כדלים השואלים מחסה לגופם העייף.

וישנם אף המספרים שמנהל הישיבה נטרף על ידי אנשי הביקורת ומאז לא נראו עקבותיו.

אתם שואלים אותי איך אני יודע את כל זה?

יוסי המנקה של הישיבה סיפר לי הכל, מיד לאחר הארוחה כשהוא התחיל לנקות חצי רוקד וחצי מטאטא לפי קצב שיריהם של הביטלס.

הסוף

העמקה

בסיפור המקורי, הלא הוא "הילד שצעק זאב", הילד עובד כמה פעמים על תושבי הכפר בכך שזאב מתקרב והם רצים לעזור לו על מנת למנוע מהזאב לטרוף את עדר הכבשים שלו. אך בפעם שבה הזאב באמת בא אנשי הכפר כבר לא מאמינים לו והזאב טורף את הכבשים ואת הילד.

המסר המקורי שבעל המשל נתן לסיפור הוא שעונשם של שקרנים הינו שגם כשהם מדברים אמת לא מאמינים להם.

אך אני חושב שיש כאן יותר מזה, הרבה יותר מזה. המסר העיקרי של הסיפור הוא "התרגלות".

לא פעם בחיים יוצא לנו לעשות מעשים שאנחנו לא שלמים איתם עד הסוף, בין אם זה דחיית מטלות שצריך להגיש ללימודים, עצלות מלסדר את החדר, הזנחת יעדים שהצבנו לעצמינו כגון כושר, אכילה בריאה, שמירת הלשון והקפדה על מצוות קלה כבחמורה.

לרוב, בפעם הראשונה שאנחנו שוברים את הרצון ואת המטרה שהצבנו לעצמינו יש לנו קול קטן שמתבאס, אפילו קצת כועס עלינו, ולעומתו לא פעם קם קול, בין אם זה אחרי פעם אחת או יותר מזה שלוחש לנו "זה לא כזה נורא". וכשזה קורה בפעם השנייה הקול חלש יותר, הססני יותר, ועוד יותר בפעם השלישית, וכך אנחנו נשאבים למצב לא מתוקן שעמוק בפנים אנחנו לא מרוצים ממנו, לא טוב לנו איתו, אבל התרגלנו אליו. עד שפעם אחת אנחנו מתעוררים וגילינו שהלכנו רחוק מידי, הזנחת סידור החדר יכולה להפוך לקטסטרופה של בגדים וחפצים, מה שיקשה עלינו למצוא את התעודות זהות כשנהיה זקוקים להן בדחיפות, חוסר איזון באכילה בריאה עלול להוביל למחלות, דחיינות בעשיית מטלות עלול להתנגם בנו במבחן או בציון הסופי של הסמסטר.

כן, לטווח הקרוב אנחנו מרוויחים, הילד שצעק זאב הרוויח את מה שהוא רצה: יחס, נוחות הכפר התייחס אליו, רץ אליו באכפתיות, בדאגה.

אבל לטווח הארוך הוא הפסיד, הרבה יותר ממה שהוא חשב שהוא עלול להפסיד, הוא הפסיד את הצאן שלו, את החיים שלו. הוא הפסיד הכל.

כך גם בגרסה הזו, את המטרה הקרובה המנהל הרוויח, כולם סרו אל חדר האוכל בריצה, כולם הקשיבו לו, כולם התייצבו כברזל להודעתו.

אך בפעם האמיתית, הבחורים שכבר התרגלו לזה שהוא עובד עליהם, שמו עליו פס, הם איבדו בו אמון, ומה שקרה זה שהוא הפסיד הרבה יותר ממה שהוא הרוויח, הוא הפסיד את הישיבה.

